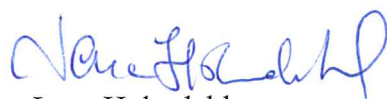

Stadsledningskontoret

**Yttrande med anledning av promemorian
Etableringsstopp för fristående skolor och
fristående fritidshem med konfessionell
inriktning**

Kommunstyrelsen har skickat ” Etableringsstopp för fristående skolor och fristående fritidshem med konfessionell inriktning” (dnr. KS 2022/492) på remiss till utbildningsnämnden.

Utbildningsförvaltningen lämnar synpunkter på remissen i form av ett kontorsutlåtande, då remisstiden inte medger behandling av utbildningsnämnden.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Bilaga
Kontorsutlåtande

HandläggareAndrea Salguero Sjöwall
Telefon: 08-508 33 919**Etableringsstopp för fristående skolor och
fristående fritidshem med konfessionell
inriktning**Kontorsutlåtande med anledning av remiss från
kommunstyrelsen, dnr KS 2022/492**Sammanfattning**

Kommunstyrelsen har skickat ”Etableringsstopp för fristående skolor och fristående fritidshem med konfessionell inriktning”, U2022/011678 på remiss till utbildningsnämnden.

Utbildningsförvaltningen lämnar synpunkter på remissen i form av ett kontorsutlåtande, då remisstiden inte medger behandling av utbildningsnämnden.

Promemorian innehåller förslag till ändringar i skollagen (2010:800) som innebär att det införs ett etableringsstopp för fristående skolor och fristående fritidshem med konfessionell inriktning. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Utbildningsförvaltningen har inget att invända mot promemorians förslag som innebär att ett etableringsstopp ska införas för fristående grund- och gymnasieskolor, förskoleklass och fritidshem med konfessionell inriktning.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har skickat ”Etableringsstopp för fristående skolor och fristående fritidshem med konfessionell inriktning”, U2022/011678 på remiss till utbildningsnämnden.

Utbildningsförvaltningen lämnar synpunkter på remissen i form av ett kontorsutlåtande, då remisstiden inte medger behandling av utbildningsnämnden.

Ärendet

Utbildningsdepartementet remitterade den 10 februari – 11 maj 2020 betänkandet Nya regler för skolor med konfessionell inriktning (SOU 2019:64). Regeringen beslutade den 17 mars 2022 propositionen Tydligare krav på fristående förskolor, skolor och fritidshem (2021/22:157) i vilken merparten av utredningens förslag

behandlas. Lagändringarna som föreslogs i propositionen Tydligare krav på fristående förskolor, skolor och fritidshem (2021/22:157) föreslogs träda i kraft den 2 januari 2023.

Propositionen omfattade dock inte förslaget om etableringsstopp för fristående skolor och fristående fritidshem med konfessionell inriktning. Nu har en departementspromemoria med ett sådant förslag remitterats. Förslaget baseras på förslaget om etableringsstopp i betänkandet.

Promemorians förslag är att ett etableringsstopp ska införas i skollagen dels genom att det där anges att såväl undervisningen som utbildningen i övrigt vid fristående skolor och fristående fritidshem ska vara icke konfessionell, dels genom att äldre bestämmelser ska gälla för befintliga fristående skolor och fristående fritidshem med konfessionell inriktning.

Ett etableringsstopp innebär att det framöver inte kommer att vara möjligt att godkänna en enskild som huvudman om denna avser att driva en skola eller ett fritidshem med konfessionell inriktning. Däremot kommer en huvudman för en befintlig verksamhet med konfessionell inriktning kunna ansöka om att godkännas för en ny verksamhet med icke-konfessionell inriktning och godkännas om övriga krav för verksamheten är uppfyllda.

I förslaget förslås också att det inte bör införas några regler som möjliggör för befintliga fristående verksamheter med konfessionell inriktning att utöka sin verksamhet utöver vad som följer av det godkännande som gäller för verksamheten. Även huvudmän som bedriver verksamhet med konfessionell inriktning före ikraftträdandet av bestämmelserna om etableringsstopp ska enligt förslaget omfattas av dessa bestämmelser. Dessa huvudmän har dock möjlighet att ansöka om att godkännas för ny verksamhet som har en icke-konfessionell inriktning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för utveckling och samordning i samverkan med förskoleavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utgångspunkten för utbildningen inom skolväsendet är att den ska vara saklig och allsidig samt icke-konfessionell. Alla barn och elever, oavsett bakgrund, religion eller levnadsförhållanden ska kunna mötas i utbildningen på lika villkor. Utgångspunkten är att det allmänna ska ha neutralt eller opartiskt perspektiv i frågor om

religion. Utbildningsförvaltningen har inget att invända mot promemorians förslag som innebär att ett etableringsstopp ska införas för fristående grund- och gymnasieskolor, förskoleklass och fritidshem med konfessionell inriktning.

Definition av konfessionella inslag

Utbildningsförvaltningen ställer sig bakom förslaget vad gäller att lägga till ”och som initieras och genomförs av huvudmannen eller på dennes uppdrag”, till tidigare föreslagen definition av konfessionella inslag. Utbildningsförvaltningens tolkning är att bekännande eller förkunnande inslag som tillhör en viss religion och som initieras och genomförs av någon annan än huvudmannen enbart skulle kunna ingå som inslag i utbildningen.

Utbildningsförvaltningen har två synpunkter avseende förslaget, dels att utredningar avseende eventuella konfessionella inslag kommer att bli mer omfattande, dels att det finns ett behov av vägledning för likvärdiga bedömningar mellan tillsynsmyndigheter.

Utredningar avseende eventuella konfessionella inslag kan bli mer omfattande

Utbildningsförvaltningen bedömer att utredningar avseende eventuella konfessionella inslag kan bli mer omfattande när genomförare/initiativtagare till konfessionella inslag ska identifieras och huvudmannen ska visa i vilken omfattning, när och hur inslagen sker liksom alternativ och frivillighet. Här finns en särskild utmaning för tillsynsmyndigheter, vilka granskar utbildningar där barn i förskoleåldern är inskrivna, att säkerställa barnens rätt till positiv och negativ religionsfrihet. Undantaget från kravet på avgränsning från andra aktiviteter kan också komma att medföra en mer omfattande utredning. Det finns en risk att bedömningar kommer att variera mellan tillsynsmyndigheter.

Behov av vägledning för likvärdiga bedömningar mellan tillsynsmyndigheter

Med ovan konstaterat vill utbildningsförvaltningen tillägga att det kan vara en nödvändighet att utredningar avseende konfessionella inslag blir mer omfattande för att uppnå syftet med regleringen, men att det är viktigt att belysa att utredningarna kommer att bli mer resurskrävande och att det är nödvändigt med vägledning i ett tidigt skede för att underlätta utredningarna och säkerställa likvärdiga bedömningar.

Belysning av ytterligare konsekvens av etableringsstopp

Utbildningsförvaltningen invänder inte mot förslaget så länge förskolan inte är en obligatorisk skolform. Om förskolan skulle bli en obligatorisk skolform, ser utbildningsförvaltningen att etableringsstopp för förskola ska införas.

Tillsynsmyndigheten kan komma att hamna i en utsatt situation

Mot bakgrund av att etableringsstoppet inte är absolut, vill utbildningsförvaltningen belysa risken att anställda utredare på tillsynsmyndigheter kan komma att hamna i en utsatt situation i det fall en tillsyn leder till att ett tillstånd ska återkallas från en huvudman som bedriver utbildning med konfessionella inslag. Den skyddade positionen som etablerade företag som bedriver utbildning med konfessionella inslag på marknaden hamnar i kommer sannolikt innebära att utbildningarna får ett högt skyddsvärde. Sannolikt ett skyddsvärde utöver det värde som stabila rörelseintäkter på grund av konkurrensfördelar medför. Detta kan leda till långtgående missnöjesyttringar från huvudmannen och vårdnadshavare vid ingripande beslut som innebär att tillståndet dras in.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Då ärendet är ett svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Utbildningsförvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Handläggare

Andrea Salguero Sjöwall
Telefon: 08-508 33 919

Etableringsstopp för fristående skolor och fristående fritidshem med konfessionell inriktning

Kontorsutlåtande med anledning av remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2022/492

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har skickat ”Etableringsstopp för fristående skolor och fristående fritidshem med konfessionell inriktning”, U2022/011678 på remiss till utbildningsnämnden.

Utbildningsförvaltningen lämnar synpunkter på remissen i form av ett kontorsutlåtande, då remisstiden inte medger behandling av utbildningsnämnden.

Promemorian innehåller förslag till ändringar i skollagen (2010:800) som innebär att det införs ett etableringsstopp för fristående skolor och fristående fritidshem med konfessionell inriktning. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Utbildningsförvaltningen har inget att invända mot promemorians förslag som innebär att ett etableringsstopp ska införas för fristående grund- och gymnasieskolor, förskoleklass och fritidshem med konfessionell inriktning.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har skickat ”Etableringsstopp för fristående skolor och fristående fritidshem med konfessionell inriktning”, U2022/011678 på remiss till utbildningsnämnden.

Utbildningsförvaltningen lämnar synpunkter på remissen i form av ett kontorsutlåtande, då remisstiden inte medger behandling av utbildningsnämnden.

Ärendet

Utbildningsdepartementet remitterade den 10 februari – 11 maj 2020 betänkandet Nya regler för skolor med konfessionell inriktning (SOU 2019:64). Regeringen beslutade den 17 mars 2022 propositionen Tydligare krav på fristående förskolor, skolor och fritidshem (2021/22:157) i vilken merparten av utredningens förslag

behandlas. Lagändringarna som föreslogs i propositionen Tydligare krav på fristående förskolor, skolor och fritidshem (2021/22:157) föreslogs träda i kraft den 2 januari 2023.

Propositionen omfattade dock inte förslaget om etableringsstopp för fristående skolor och fristående fritidshem med konfessionell inriktning. Nu har en departementspromemoria med ett sådant förslag remitterats. Förslaget baseras på förslaget om etableringsstopp i betänkandet.

Promemorians förslag är att ett etableringsstopp ska införas i skollagen dels genom att det där anges att såväl undervisningen som utbildningen i övrigt vid fristående skolor och fristående fritidshem ska vara icke konfessionell, dels genom att äldre bestämmelser ska gälla för befintliga fristående skolor och fristående fritidshem med konfessionell inriktning.

Ett etableringsstopp innebär att det framöver inte kommer att vara möjligt att godkänna en enskild som huvudman om denna avser att driva en skola eller ett fritidshem med konfessionell inriktning. Däremot kommer en huvudman för en befintlig verksamhet med konfessionell inriktning kunna ansöka om att godkännas för en ny verksamhet med icke-konfessionell inriktning och godkännas om övriga krav för verksamheten är uppfyllda.

I förslaget förslås också att det inte bör införas några regler som möjliggör för befintliga fristående verksamheter med konfessionell inriktning att utöka sin verksamhet utöver vad som följer av det godkännande som gäller för verksamheten. Även huvudmän som bedriver verksamhet med konfessionell inriktning före ikraftträdandet av bestämmelserna om etableringsstopp ska enligt förslaget omfattas av dessa bestämmelser. Dessa huvudmän har dock möjlighet att ansöka om att godkännas för ny verksamhet som har en icke-konfessionell inriktning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för utveckling och samordning i samverkan med förskoleavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utgångspunkten för utbildningen inom skolväsendet är att den ska vara saklig och allsidig samt icke-konfessionell. Alla barn och elever, oavsett bakgrund, religion eller levnadsförhållanden ska kunna mötas i utbildningen på lika villkor. Utgångspunkten är att det allmänna ska ha neutralt eller opartiskt perspektiv i frågor om

religion. Utbildningsförvaltningen har inget att invända mot promemorians förslag som innebär att ett etableringsstopp ska införas för fristående grund- och gymnasieskolor, förskoleklass och fritidshem med konfessionell inriktning.

Definition av konfessionella inslag

Utbildningsförvaltningen ställer sig bakom förslaget vad gäller att lägga till ”och som initieras och genomförs av huvudmannen eller på dennes uppdrag”, till tidigare föreslagen definition av konfessionella inslag. Utbildningsförvaltningens tolkning är att bekännande eller förkunnande inslag som tillhör en viss religion och som initieras och genomförs av någon annan än huvudmannen enbart skulle kunna ingå som inslag i utbildningen.

Utbildningsförvaltningen har två synpunkter avseende förslaget, dels att utredningar avseende eventuella konfessionella inslag kommer att bli mer omfattande, dels att det finns ett behov av vägledning för likvärdiga bedömningar mellan tillsynsmyndigheter.

Utredningar avseende eventuella konfessionella inslag kan bli mer omfattande

Utbildningsförvaltningen bedömer att utredningar avseende eventuella konfessionella inslag kan bli mer omfattande när genomförare/initiativtagare till konfessionella inslag ska identifieras och huvudmannen ska visa i vilken omfattning, när och hur inslagen sker liksom alternativ och frivillighet. Här finns en särskild utmaning för tillsynsmyndigheter, vilka granskar utbildningar där barn i förskoleåldern är inskrivna, att säkerställa barnens rätt till positiv och negativ religionsfrihet. Undantaget från kravet på avgränsning från andra aktiviteter kan också komma att medföra en mer omfattande utredning. Det finns en risk att bedömningar kommer att variera mellan tillsynsmyndigheter.

Behov av vägledning för likvärdiga bedömningar mellan tillsynsmyndigheter

Med ovan konstaterat vill utbildningsförvaltningen tillägga att det kan vara en nödvändighet att utredningar avseende konfessionella inslag blir mer omfattande för att uppnå syftet med regleringen, men att det är viktigt att belysa att utredningarna kommer att bli mer resurskrävande och att det är nödvändigt med vägledning i ett tidigt skede för att underlätta utredningarna och säkerställa likvärdiga bedömningar.

Belysning av ytterligare konsekvens av etableringsstopp

Utbildningsförvaltningen invänder inte mot förslaget så länge förskolan inte är en obligatorisk skolform. Om förskolan skulle bli en obligatorisk skolform, ser utbildningsförvaltningen att etableringsstopp för förskola ska införas.

Tillsynsmyndigheten kan komma att hamna i en utsatt situation

Mot bakgrund av att etableringsstoppet inte är absolut, vill utbildningsförvaltningen belysa risken att anställda utredare på tillsynsmyndigheter kan komma att hamna i en utsatt situation i det fall en tillsyn leder till att ett tillstånd ska återkallas från en huvudman som bedriver utbildning med konfessionella inslag. Den skyddade positionen som etablerade företag som bedriver utbildning med konfessionella inslag på marknaden hamnar i kommer sannolikt innebära att utbildningarna får ett högt skyddsvärde. Sannolikt ett skyddsvärde utöver det värde som stabila rörelseintäkter på grund av konkurrensfördelar medför. Detta kan leda till långtgående missnöjesyttringar från huvudmannen och vårdnadshavare vid ingripande beslut som innebär att tillståndet dras in.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Då ärendet är ett svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Utbildningsförvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs i den fortsatta hanteringen av ärendet.